

English version by ChatGPT:

Four Days in Marvão - Silence, Music, and Infinite Tenderness

Eray Aytimur

For me, the Marvão International Music Festival is not just a musical event. It is a state of mind. Perhaps even a destination. Together with the music, the places, the people, the atmosphere, and that deep serenity it creates, it seeps into one's heart. Each time I go there, I realise I am going with a different, indefinable feeling of beauty. The growing sense of familiarity makes me feel even more at peace and secure.

The 11th International Marvão Music Festival, once again under the artistic direction of the magnificent duo Juliane Banse and Christoph Poppen, opened on 18 July. As the journey from Lisbon took us about three hours, we missed the opening concert. But from the moment I found myself, under the night's stars, inside the cistern of Marvão Castle for the Clarinete em Fado concert, time stopped.

A festival is not only about the music on stage. Sometimes the magic spills over from the breath of the musicians, from the silent gaze of a listener, or from the young string quartet member sitting beside you at lunch. This year, it was exactly like that.

The Silence That Begins at Night (18.07.2025)

In the cistern, despite the starry night which was, curiously, both misty and cool, there was a gentle warmth. The acoustics were so captivating that I wondered: "Are these sounds rising from the stones or from the water?" On stage, three masters — António Saiote (clarinet), Artur Caldeira (Portuguese guitar), and Daniel Paredes (classical guitar) — were taking fado to another dimension.

There were familiar melodies from the repertoire of Amália Rodrigues and Carlos do Carmo, but this time without voice. (Some might think that without the singer there is nothing left of fado, as it is often defined by the vocal interpretation.) Yet with the clarinet taking the place of the voice, saudade emerged in a more naked, deeper way.

At times, the music wandered in the shadow of a cabaret, at times in the dim light of a film noir. This concert gave me not only music but also the space to rethink fado. I don't know... I love Portugal in every way, but perhaps without this subjectivity, traditional vocal fado wouldn't move me as much. This instrumental fado, however, would always have a place of honour in my heart.

Perhaps because the concert was late, the musicians didn't receive the warm ovation they deserved — I would have loved a bis. Perhaps it was their choice to end as they did, all of us gathering ourselves with the last piece. But inside me, the echo of those stones, that night, and those melodies still lingers.

Morning: Prayers Rising from Stone (19.07.2025)

The next morning we were in the essential venue of the festival: the Church of Nossa Senhora da Estrela. This year (perhaps last year as well, but I missed it), it was enriched with acoustic panels that enhanced the sound. Before us, young maestro Pedro Teixeira led the Officium Ensemble in polyphonic works from the 16th and 17th centuries of Évora Cathedral.

This concert invited us not just to listen to music history, but to live it. Estêvão Lopes Morago's Missa Dominicalis, Duarte Lobo's *Audivi vocem*, Manuel Cardoso's *Aquam quam ego dabo...* Voices echoing between stone walls reminded me of how extraordinary the human voice is as an instrument. The choir moved step by step across the stage, the acoustics following each movement with flawless smoothness. Perhaps the most special thing was the invisible bridge it built between past and present.

Afternoon: The Colours of Ravel (19.07.2025)

Originally scheduled for the Church of São Tiago, the concert was moved to Nossa Senhora da Estrela. We were there to be filled to the brim with Ravel's music.

The young and dynamic Malion Quartett opened the feast with the String Quartet in F Major. In terms of technique, synchronicity, and individual aura, this quartet was one of my greatest discoveries of this year. The following day, I had lunch with violinists Miki Naghara and Lilya Tymchshyn — two radiant musicians, fluent in many languages and fully aware of the demands of the life and music they embrace.

Next, violinist Lena Neudauer and pianist Connie Shih performed Ravel's Violin and Piano Sonata, the "Blues" movement standing out as one of the earliest examples of jazz influence in classical music, delivered with technical perfection and historical understanding. Afterwards, Shih was joined by baritone Unai de la Rosa Hernández for Ravel's ironic, delicate, and poetic songs about animals.

The finale was a true musical banquet with *Introduction et Allegro*, featuring Christoph Poppen on violin, alongside Lena Neudauer, Nicolas Garrigues (viola), Aurélien Pascal (cello), Sónia Pais (flute), Horácio Ferreira (clarinet), and Carolina Coimbra (harp). Each shone like a star, guiding us through this septet.

Night: The Story of Two Sisters (19.07.2025)

At the Church of São Tiago, the night was devoted to the music of Lili and Nadia Boulanger. Lili's *Nocturne*, steeped in loneliness, in mezzo-soprano Teresa Sales Rebordão's voice held both storm and serenity. Pianist Silke Avenhaus, cellist Aurélien Pascal, and Christoph Poppen on violin completed this duality.

Nadia's *Cantique*, laden with inner wisdom, appeared not as an emptiness but as a breathing space. And that is exactly what this concert was: a breath.

Morning: Schubert's Silent Plea (20.07.2025)

On Sunday morning we returned to Nossa Senhora da Estrela to hear Schubert's Mass in G Major. Between the congregation in prayer and the choir and orchestra conducted by Pedro Teixeira and Christoph Poppen, the voices of soprano Juliane Banse, tenor Julian Prégardien, and baritone Christoph Prégardien carried the serene prayer of young Schubert. Kyrie, Gloria, Benedictus... This was not just a mass, but music transformed into a sacred experience.

Afternoon: Farewell with Debussy (20.07.2025)

The Debussy concert at the Church of São Tiago closed my weekend. On Sunday afternoon, from the very first notes, time slowed. Flautist Sónia Pais began with *Syrinx*, carrying both Pan's lament and the whisper of a hidden desire — or perhaps both.

This was followed by the *Petite Suite* for four hands, performed by Pavel Kolesnikov and Samson Tsoy. Light and warm, it recalled a seaside stroll. I've always enjoyed piano four hands, but this duo also charmed me with their stage radiance and even their matching orange outfits.

The first half ended with the five songs Debussy composed to Baudelaire's poetry. Mezzo-soprano Catarina Sereno, well-known to the Marvão audience, gave them captivating emotional depth, accompanied on piano by Tae-Hyung Kim.

The second half brought together Debussy's final three sonatas, written during the war. In the Violin Sonata, Kevin Zhu and Tae-Hyung Kim conveyed both the resilience and the farewell-like joy of the work. The Cello Sonata, with Bruno Philippe and Connie Shih, became a true "dialogue between equals". And the closing work, the Sonata for Flute, Viola, and Harp, offered perhaps the most lyrical farewell: in the hands of Sónia Pais, Nicolas Garrigues, and Carolina Coimbra, the sounds spread like a soft, timeless mist.

With this concert, we heard not only Debussy's music but also his farewell to the world. My third day in Marvão ended with this union of silence and grace, leaving me with a serenity I will carry for a long time.

And Amid All This Magic...

This was my third time in Marvão and my second at its music festival. I have attended many events as an audience member, journalist, and even as a festival staff member, but I have rarely experienced something as perfect and nourishing in every sense as this. Sitting at the same table as Christoph Poppen, the festival's creator and music director, and hearing his thoughts on the vision, the challenges, and the solutions was a privilege. And how could one not agree when he said: "We didn't discover Marvão — Marvão discovered us"?

Marvão truly draws the right people to itself. Leafing through the festival programme, you see how every contribution is acknowledged individually. This explains why this beauty grows each year.

The 2026 programme is nearly complete, and I am already excited. Perhaps one day, maybe in our retirement, João and I will be among the festival volunteers... life has its surprises!

22 Yaşındayız

ANDANTE

Türkiye'nin Klasik Müzik Dergisi

BİR GÜNE SIĞAN SONSUZLUK
MRS DALLOWAY VE ZAMANIN
MÜZİĞİ

CEM MANSUR YÖNETİMİNDEKİ
TUGFO 2025 TURNESİNDE
İLYUN BÜRKEV'E EŞLİK EDİYOR

MARVÃO'DA DÖRT GÜN
SESSİZLİK, MÜZİK
VE SONSUZ BİR ŞEFKAT

GÖNÜL YEPREM İLE
SEVGİ VE İLETİŞİM DİLİ

TEBRİKLER
ELİF NAZ ERTUĞRUL!

ÖZEL DOSYA

Ölümünün 50. Yıl Dönümünde

Dimitri Şostakoviç

ISSN 1303-7749
9 771303 774011
AĞUSTOS 2025
Yıl 22 - Sayı 226
Fiyatı 180 TL

Marvão'da Dört Gün

Sessizlik, Müzik ve Sonsuz Bir Şefkat

Eray Aytimur

Marvão Müzik Festivali, benim için sadece bir müzik etkinliği değil. Bir ruh hâli. Belki de bir varış. Müzikle birlikte mekânları, insanları, atmosferi ve yarattığı o derin sükûnetle insanın kalbine işliyor. Her seferinde başka bir tanımsız güzel duyguyla oraya gittiğimi fark ediyorum. Her geçen gün artan aşinalık hâli kendimi daha da huzur ve güvende hissetmemi sağlıyor.

11. Uluslararası Marvão Müzik Festivali, yine muhteşem ikili Julian Banse ve Christoph Poppen sanat yönetimiyle, 18 Temmuz'da açılışını yaptı. Lizbon'dan vasil olmamız yaklaşık üç saat sürdüğü için açılış konserini kaçırdık. Ama ne zaman ki gece yıldızların altındaki Marvão Kalesi'nin içinde yer alan sarnıçta Clarinete em Fado konseriyle buluştum, o andan itibaren zaman durdu.

Bir festival yalnızca sahnedeki müzikten ibaret değildir. Bazen müzisyenlerin nefesinden, bazen sessizce dinleyen birinin gözlerinden, bazen de öğle yemeğinde yan yana oturduğın genç bir yaylı çalgılar dörtlüsüz üyesinden taşar büyü. Bu yıl öyle oldu.

Geceden Başlayan Sessizlik (18.07.2025)

Sarnıçta, bol yıldızlı ama nasıl oluyorsa bir o kadar da puslu ve serin geceye inat, tatlı bir ılıkılık vardı. Akustik öylesine büyüleyiciydi ki "Bu sesler taşlardan mı yükseliyor yoksa suyun içinden mi?" diye düşündüm. Sahnedeki üç usta müzisyen António Saiote (klarnet), Artur Caldeira (Portekiz gitarı) ve Daniel Paredes (klasik gitar) fadoyu bambaşka bir boyuta taşıyordu. Amália Rodrigues'in ve Carlos do Carmo'nun repertuarından tanıdık melodiler

Eray Aytimur © João Ribeiro

vardı, ama bu kez vokal yoktu. (Vokali çıkarınca aslında fadodan geriye bir şey kalmayacağını düşünenler olabilir, zira tınısını çoklukla şarkıcının yorumunda tanımlayan bir tür.) Vokalin yerini alan klarnetin, o insanı kucaklayan sesiyle "saudade" daha

çıplak, daha derin bir şekilde dile geliyordu. Bazen bir kabarenin gölgesinde, bazen eski bir film noir'ın loşluğunda gezindi müzik. Bu konser bana sadece müzik değil, fadoyu yeniden düşünme alanı sundu. Bilmiyorum, Portekiz'i her şeyiyle seviyorum ama mesela bu subjektivite olmasa alışlageldik vokal uygulamalarıyla fado sevdiğim bir müzik olur muydu, sanmam. Ama bu konserde izlediğim enstrümantal fado her şekilde başımın tacı olurdu. Buna mukabil belki konser saati biraz geç olduğu için sanatçılar hak ettikleri o güçlü alkışı tam olarak alamadılar, bir bis yapsınlar isterdim. Belki de böylesi onların tercihiydi de son parçayla birlikte hep beraber toparlandık. Ama içimde, o taşların, o gecenin, o melodilerin yankısı hâlâ sürüyor.

Sabah: Taştan Yükselen Dualar (19.07.2025)

Ertesi sabah festivalin olmazsa olmaz mekânı Nossa Senhora da Estrela Kilisesi'ndeydik. Güzelim kilise bu yıl (belki geçen yıl da böyleydi ama kaçırıldık) akustiği destekleyen panellerle iyice zenginleşmiş. Karşımızda genç usta Pedro Teixeira yönetimindeki Officium Ensemble, Évora Katedrali'nden 16. ve 17.

Yüzyıla ait polifonik eserler seslendiriyordu. Bu konser, müzik tarihini dinlemeye değil, yaşamaya davetti. Estêvão Lopes Morago'nun

Missa Dominicalis dizisi, Duarte Lobo'nun *Audivi vocem*'i, Manuel Cardoso'nun *Aquam quam ego dabo*'su... Taş duvarlar arasında yankılanan sesler, insan sesi ne acayip bir enstrüman değil mi? Koro sahnede adım adım yer değiştiriyor, akustik her adıma eşlik ediyor ama o akış tamamen pürüzsüz ilerliyordu. Bu konserin en özel tarafı belki de geçmişle bugün arasındaki görünmeyen köprüyü kurmasıydı.

Öğleden Sonra: Ravel'in Renkleri (19.07.2025)

Başta São Tiago Kilisesi'nde planlanan konser vaktinde yapılmış bir güncellemeyle bizi tekrar Nossa Senhora da Estrela Kilisesi'ne konuk etti. Ravel'in müziğiyle dolup taşmak üzere oradayız. Karşımızda gencecik, müthiş dinamik ve harika güzellik ve güleçlikteki Malion Quartett'in Fa Majör Yaylı Çalgılar Dörtlüsü yorumuyla şölen başladı. Hem teknik hem eş güdüm hem de bireysel aura'larıyla bu seneki festivalden edindiğim en büyük kazanımdır bu dörtlünün müziğiyle tanışmak. Dörtlünün iki genç kadın müzisyeni, Miki Naghara ve Lilya Tymchshyn ile ertesi gün öğle yemeğinde aynı masadaydık. Birçok dili su gibi konuşan, yaptıkları müziğin ve yaşadıkları hayatın gereksinim ve beklentilerini son derece güzel kavramış ıslıl ıslıl iki müzisyen... Hem harika iki kadın hem sanatçı olarak ne kadar parladıklarını görmeliydiniz. Çellist Bettina Kessler ve kemancı Alex Jussow başka masalarda olduğu için onlarla sohbet etme imkânım olmadı ama Malion Quartett'i artık çok yakından takip ettiğime emin olabilirsiniz.

Genç kemancı Lena Neudauer ile ateş parçası piyanist Connie Shih; Ravel'in keman-piyano sonatındaki kontrastları kusursuzca yansıtırken Ravel'in hem klasik zarafetini sahneye taşıdılar hem de eserin "Blues" bölümü ile cazın en erken örneklerinden biri sayılabilecek bir pasajın teknik ve dönemsel açıdan biricikliğinin hakkını fazlasıyla verdiler. Bu performansın ardından piyanist Shih'in sahne partneri bu kez bariton Unai de la Rosa Hernández idi. Sahneye çok yakışan bu genç yetenek Ravel'in hayvanlara yazdığı

ironik, narin, şiirsel şarkılarını seyircilere de hissettirerek seslendirdi. Konser serisinin finalinde ise Introduction et Allegro ile hakiki bir müzik ziyafeti izledik. Christoph Poppen'ın da kemanyla sahnede yer aldığı bu konserde tekrar Lena Neudauer, viyolada Nicolas Garrigues, viyolonselde Aurelien Pascal, flütte Sonia Paías, klarnette Marvão tutkunlarının yakından tanıdığı Horacio Ferreira ve arpta Carolina Coimbra'nın her biri birer yıldız olarak parlarken Ravel'in yedi çalgılı oda orkestrasına mihmandarlık ettiler.

Gece: İki Kız Kardeşin Hikâyesi (19.07.2025)

Sao Tiago Kilisesi'nde bu defa Lili ve Nadia Boulanger'in müziğiyle dolu bir gece için bir aradaydık. Genç yaşta hayatını kaybeden Lili'nin Nocturne'ü, sabaha karşı bir yalnızlık duygusu yüklü olsa da mezzo-soprano Teresa Sales Rebordão'nun sesinde fırtına ve sükûneti iç içe duyuyorduk. Usta piyanist Silke Avenhaus, her geçen gün daha çok parlayan çellist Aurelien Pascal ve kemanyla Christoph Poppen bu düalizmin diğer yaratıcılarıydı. Nadia Boulanger'in müziğindeki içsel bilgelikle yüklü Cantique'i bir boşluk değil, bir nefes alanı olup çıkagelmişti. Evet, bu konser gerçekten de o nefes alanıydı.

Sabah: Schubert'in Sessiz Yakarışı (20.07.2025)

Pazar sabahı tekrar Nossa Senhora da Estrela'daydık. Schubert'in Sol Majör Missa'sı seslendirilecekti. Bir yanda dua eden halk, bir yanda Pedro Teixeira ve Christoph Poppen'in yönettiği koro ve orkestra... Kraliçe soprano Juliane Banse, tenor Julian Prégardien ve bariton Christoph Prégardien'in sesleri arasında, genç Schubert'in o dingin duası yükseliyordu. Kyrie, Gloria, Benedictus... Bu sadece bir ayın değil, müziğin kutsal bir deneyime dönüşmesiydi, huşu içinde çıktık.

Öğleden Sonra: Debussy ile Veda (20.07.2025)

Festivaldeki üçüncü günümüzde, São Tiago

Marvão, 2025

Kilisesi'ndeki Debussy konseriyle hafta sonunu noktaladım. Pazar öğleden sonrası, taş duvarların arasında yükselen ilk notayla birlikte zaman yavaşladı. Sónia Pais'in flütüyle başlayan *Syrinx* ya Pan'ın yasını ya da gizli bir arzusun fısıltılarını taşıyordu ya da belki her ikisini birden.

Ardından Pavel Kolesnikov ve Samson Tsoy'un dört elle ördüğü *Petite Suite* geldi. Hafif ve içten, deniz kenarındaki bir gezintiye anımsatan bu erken dönem eser, kilisenin doğal akustığında parladı. Bu ikiliyi çok sevdim. Genel olarak dört el piyano severim ama bu genç müzisyenler sahne ışıltılarıyla ya da birbirleriyle uyumlu turuncu kıyafetleriyle içimi ısıttı.

Konserin ilk yarısı, Debussy'nin Baudelaire şiirlerine yazdığı beş şarkıyla sonlandı. Marvão izleyicisinin aşına olduğu isimlerden Catarina Sereno'nun etkileyici mezzo-soprano sesi, bu parçaların duygusal derinliğini büyüleyici bir şekilde yansıttı. Piyanoda Tae Hyung Kim kendisine eşlik etti. Baudelaire'in dizelerinde yankılanan melankoliyi ve baştan çıkarıcı karanlığı büyük bir içtenlikle birlikte canlandırıdılar.

İkinci yarı, Debussy'nin savaş yıllarında yazdığı ve "musicien français" imzasıyla yayımladığı son üç sonatı bir araya getirdi.

Keman Sonatı'nda Kevin Zhu ve Tae-Hyung Kim, eserin hem direngen hem de hayata veda edercesine neşeli tonlarını büyük bir duyarlılıkla sundular. Bu, kısa ama çok tutkulu bir performanstı. Ardından gelen Viyolonsel Sonatı Bruno Philippe ve Connie Shih'in ellerinde gerçekten "iki eşitin sohbeti"ne dönüştü; yoğun, ama içe dönük bir anlatımla. Kapanışta ise, belki de en lirik ayrılık: Flüt, Viyola ve Arp için Sonat. Sónia Pais, Nicolas Garrigues ve Carolina Coimbra'nın elinde sesler yumuşak bir sis gibi yayıldı. Pastoral, saydam ve zamanın ötesinden gelen bir veda gibi...

Bu konserle yalnızca Debussy'nin müziğini değil, onun dünyaya vedaasını da dinledik. Marvão'daki üçüncü günüm, sessizlik ve zarafetin iç içe geçtiği bu anla kapanırken, içimde uzun süre taşıyacağım bir dinginlik bıraktı.

Ve Tüm Bu Büyü İçinde...

Bu benim Marvão'da üçüncü, Marvão Müzik Festivali'nde ise ikinci kez yer alışım. Bugüne kadar bir seyirci, gazeteci, hatta festival çalışanı olarak çok sayıda etkinlikte bulundum. Ama bu festivalde yaşadığım kadar kusursuz, insana her anlamda iyi gelen bir deneyime çok az rastladım. Festivalin yaratıcısı ve müzik direktörü Christoph Poppen'la aynı yemek masasında oturup onun festival vizyonunu, karşılaştığı zorlukları, nasıl çözüm ürettiğini dinleyebilmek benim için büyük ayrıcalıktı. Ve sözlerine ortak olmamak ne mümkündü: "Marvão'yu biz keşfetmedik, Marvão bizi keşfetti."

Marvão, hakikaten doğru insanları kendine çeken bir yer. Festival kitapçığını elinize aldığınızda, her bir emeğin tek tek teslim edildiğini görüyorsunuz. Bu da bu güzelliğin neden her yıl büyüdüğünü anlatıyor.

Neredeyse tamamlanmak üzere olan 2026 programı için şimdiden heyecanlıyım. Umarım bir gün, belki emekliliğimizde, João'yla birlikte biz de festivalin gönüllüleri arasında yer alırız, hayat bu belli mi olur! 🍷